

Yttrande över betänkandet Världens utmaning – världens möjlighet (SOU 2019:13)

Statens museer för världskultur har anmodats svara på denna remiss. Utredningen har lästs och sammanfattats av handläggare med hållbarhetskoordinerade funktion under överseende av stabschef och föredragits för Överintendent. Myndigheten lämnar härmed sitt yttrande.

Allmänna bedömningar

Statens Museer för Världskultur (SMVK) är positiva till utredningen som är omfattande, bedöms väl genomarbetad och har ett inkluderande perspektiv där behovet att arbeta över flera nivåer för att åstadkomma en reell förändring är genomgående.

SMVK bedömer den övergripande analysen och anslaget väl överensstämmande med upplevelserna i det egna omställningsarbetet för att säkerställa en verksamhet som håller över tid och samtidigt bidrar till uppfyllandet av de globala hållbarhetsmålen. De identifierade behoven och efterföljande förslagen på förtydligande av uppdrag, ökad analys och uppföljning, stärkt hållbarhetsfokus i offentlig upphandling, ökad samverkan och höjda kunskapsnivåer bedöms som viktiga verktyg för myndigheten att leva upp till målsättningarna. SMVK bifaller uppfattningen som Agenda 2030-delegationen har om att det från centralt håll finns en hög målsättning, men saknas en tydlig riktning med ett bredare anslag som tar hänsyn till risken för målkonflikter och missade synergieffekter. SMVK är eniga i vikten av att inkorporera och stärka åtgärder i befintliga processer för att undvika att arbete kring hållbarhets- och miljöfrågor ligger utanför ordinarie uppdrag/arbetsätt som ett tillägg. SMVK har inga invändningar att anföra mot förslagen och väljer nedan att lyfta ett antal förslag som bedöms särskilt viktiga utifrån positionen som museimyndighet och kunskapsinstitution med särskilt fokus på världen utanför Sverige.

Författningsförslag

1.1 SMVK tillstyrker lydelsen i det föreslagna tillägget i myndighetsförordningen om att *”myndigheten ska verka för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling”*. Tydliggörandet av myndigheternas ansvar underlättar interna förändringsarbeten och motiverar integrering av hållbarhet i alla delar av verksamheten.

1.2 SMVK tillstyrker även förslaget om tillägg i kommittéförordningen om förslagsvärdering av konsekvenser i förhållande till miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Som kommentar till kommittéförordningen vill SMVK också lyfta frågan om möjlighet att öppna för ett bredare genusperspektiv än det binära som återfinns utifrån kommittéförslagens värdering av

YTTRANDE

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

jämställdheten mellan kvinnor och män. I Agenda 2030 saknas ett bredare genusperspektiv, vilket riskerar att exkludera grupper inom HBTQ-spektret, varför det kan vara motiverat att se över de nationella formuleringarna för att på ett bättre sätt tillse inkludering för minoritetsgrupper som riskerar utsättas för diskriminering.

Riksdagsbeslut om mål och ramar

5.1 SMVK tillstyrker förslaget om ett riksdagsbundet mål för genomförandet av Agenda 2030.

5.2 SMVK tillstyrker förslaget om redovisning av en Agenda 2030-bilaga i budgetpropositionen.

Förslag för långsiktighet, politisk förankring och stärkt genomförande av Agenda 2030

6.1 SMVK tillstyrker förslaget om tillsättning av en Agenda 2030-kommitté och vill särskilt betona vikten av representation för att undvika ensidigt perspektiv.

Förslag för stärkta förutsättningar att arbeta med hållbar utveckling i staten

7.1 SMVK tillstyrker förslag om att förtydliga att myndigheterna ska verka för en miljömässigt, socialt och hållbar utveckling i 6 § i myndighetsförordningen. Genom att belysa ansvaret förenklas arbetet för de enskilda myndigheterna att motivera förändringar och nödvändiga åtgärder samt underlättar för samverkan myndigheter emellan gällande hållbarhetsrelaterade frågor. SMVK tillstyrker vikten av långsiktighet och att gå bortom uppfyllandet av Agenda 2030 i formuleringen. SMVK vill också betona att det i samband med utökat ansvar kan behövas utökade, riktade resurser för att säkerställa eventuella behov av kompetensutveckling och att anpassning kan ske utan att riskera interna målkonflikter och/eller resursbrist i kärnverksamhet.

7.3 SMVK tillstyrker förslaget om att regeringen bör stärka sin kapacitet att möta behovet av samordnad styrning. I egenskap av myndighet med nära samverkan till annan myndighet, i förekommande fall hyresvärden för verksamheternas publika lokaler, Statens Fastighetsverk, ser SMVK ett tydligt behov av samordnad styrning för att undvika att onödiga hinder för hållbar utveckling uppstår till följd av otydlighet och/eller olika bedömningar av myndighetsgemensamma riktlinjer.

7.4 SMVK tillstyrker förslaget om systematisk kunskapsintegration om Agenda 2030 i utbildningar för myndighetsledning och anställda i Regeringskansliet. Hög och uppdaterad kunskapsnivå är en förutsättning för att säkra att beslutskedjor och verksamhetsplanering i alla avseenden tar hänsyn till hållbarhet.

7.5 SMVK tillstyrker och är positiva till förslaget att myndigheterna uppdras att aktivt ställa hållbarhetskrav vid offentlig upphandling samt till framtagning av förordning om hållbarhetskrav vid statliga myndigheters offentliga upphandling. SMVK vill betona vikten av att fokus bör ligga på tydliga regelverk för kravställan och att otydligheter kring när och vilka krav som kan ställas undanröjs för att minska risk för olika tolkningar.

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Förslag för stärkt kunskap, forskning och innovation

8.1 SMVK tillstyrker förslaget om utredning om hur tvärdisciplinär kompetens kan stimuleras och premieras och vill betona att museimyndigheterna är starka kunskaps- och forskningsaktörer som både på egen hand och i samverkan med akademien kan producera och bidra med underlag till kunskapsuppbyggnad relaterat till olika delar av agendan. Vidare ser SMVK positivt på förslaget att regeringen i kommande forskningspropositioner bör prioritera utmaningsdriven forskning och innovation inom områden som bidrar till omställning i linje med Agenda 2030 och vikten av forskningssamarbete med de utvecklingsländer som har störst utmaningar att genomföra Agenda 2030. SMVK lyfter även här att museiinstitutioner har en unik roll och möjlighet att bidra.

8.3 SMVK tillstyrker förslag avseende innehåll, genomförande och finansiering av kompetenshöjande och stödjande åtgärder för pedagoger och skollära om lärande för hållbar utveckling och hur genomförande av utbildning ska samordnas. SMVK vill betona även här att museimyndigheter har stor möjlighet att fungera som en tvärdisciplinär resurs även för utbildningen i lägre åldrar, för såväl kompetenshöjande insatser för pedagoger som för skolors deltagande i pedagogiska aktiviteter på museer.

Alla aktörers delaktighet.

10.2 SMVK ser positivt på att regeringen ger länsstyrelserna i uppdrag att arrangera regionala Agenda 2030-forum för olika sektorer och aktörer på lokal och regional nivå och vill också lyfta att det finns poäng med att utlokalisera statliga myndigheter och aktörer bjuds in för att främja samarbetet även mellan myndigheter och lokala- och regionala aktörer.

11.7 SMVK tillstyrker och bifaller att regeringen tillsätter en utredning om en förstärkt nationell lagstiftning för företag och mänskliga rättigheter i enlighet med de internationella konventioner och riktlinjer som Sverige ratificerat. Utifrån tidigare förslag om ökade hållbarhetskrav i offentlig upphandling är det också rimligt att kraven skärps från andra hållet för att säkerställa att det finns flera aktörer som kan leva upp till ställda krav.

13.6 SMVK tillstyrker bedömningen och ser mycket positivt på att regeringen fortsatt verkar och står upp för stärkandet av de medborgerliga och politiska rättigheterna i alla länder.

Den värld agendan verkar i och Sveriges aktiva bidrag

14.2 SMVK tillstyrker att Sverige ska vara fortsatt pådrivande i EU och internationella organ om genomförande av Agenda 2030, ett tydligt riktat nationellt anslag är grundläggande för SMVKs, och alla svenska aktörers internationella samverkan.

Att kommunicera och tillgängliggöra information om genomförandet av Agenda 2030

15.1 SMVK tillstyrker förslaget om att regeringen och de statliga myndigheterna bör kommunicera och tillgängliggöra hur den egna verksamheten bidrar till genomförandet av Agenda 2030.

2019-06-17

Dnr 177/2019

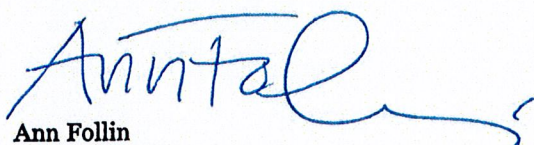
YTTRANDE

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

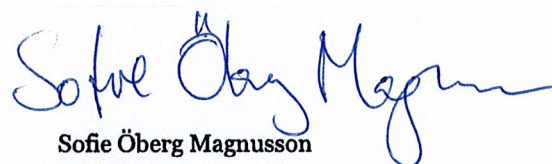
15.3 SMVK delar utredningens bedömning om att en nationell digital kommunikationsplattform inte är tillräcklig, men betonar att det finns behov av sammanhållet tillgängliggörande av uppföljning, dels som beslutsunderlag i verksamhetsutvecklingen, och dels för att på bästa sätt använda kapaciteten i myndighetens roll som kunskapsinstitution gentemot allmänheten.

I detta ärende har överintendent Ann Follin beslutat efter föredragning av handläggare Sofie Öberg Magnusson.

Göteborg dag som ovan

Ann Follin
Överintendent
Statens museer för världskultur

Sofie Öberg Magnusson
Handläggare
Ledningskansli